

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री कल्याण श्रेष्ठ
माननीय न्यायाधीश श्री सुशीला कार्की
फैसला

070-CR-0649

मुद्दा : वैदेशिक रोजगार कसूर ।

जीवन महर्जन समेतको जाहेरीले नेपाल सरकार	१	} पुनरावेदक वादी
<u>विरुद्ध</u>		
नवलपरासी जिल्ला, देवगाउँ गाउँ विकास समिति, वडा नं. ८ बस्ने कन्हैया प्रसाद चौधरी	१	} प्रत्यर्थी प्रतिवादी

वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणमा फैसला गर्ने:

माननीय अध्यक्ष श्री मीरा खड्का

सदस्य श्री अग्नी प्रसाद थपलिया

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ६६(२) अनुसार वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणको फैसला उपर वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट पुनरावेदन पर्न आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर यस प्रकार छ :-

हामी जाहेरवाला जीवन महर्जन लगायत प्रियतम सिंह थापा, सुरज राउत, प्रकाश थापा मगर, सुनिल थापालाई विपक्षी भूपेन्द्र चौधरी र कन्हैयाप्रसाद चौधरीसमेतको मिलोमतोमा वैदेशिक रोजगारीको शिलशिलामा सिंगापुरमा पठाइदिन्छौं भनी उल्लिखित मिति २०६६/११/१८ मा नगद रकम ने.रु. १५,००,०००। (पन्ध्र लाख रुपैयाँ) बुझिलिई निज विपक्षी भूपेन्द्र चौधरी र निजको पिता कन्हैयाप्रसाद चौधरी समेतले विभिन्न किसिमको प्रलोभन र भुट्टा आश्वासनसमेत देखाई हामी पीडित पक्षहरु जीवन महर्जन लगायत प्रदिप गुरुङ्समेतलाई काठमाडौं हुँदै भारतको नयाँदिल्ली, चेन्नई (मद्रास) हुँदै मलेसिया मुलुकसम्म पुर्‍याई मलेसियाबाट सिंगापुर

मुलुकसम्म नलगी मलेशियामा करिब १५ दिनसम्म राखी कुनै रोजगारी नदिलाई अलपत्रमा पारी त्यहाँबाट १५ दिनपछि स्वदेशमा फर्की आउनका लागि आफ्नो घर परिवारहरुलाई खबर गरेपछि हवाई टिकट पठाइदिए अनुसार बल्लबल्ल स्वदेशमा फर्की आउन सफल भयौं । स्वदेशमा फर्की आइसके पश्चात् निज विपक्षीसँग रकम फिर्ता माग्न जाँदाखेरि निज विपक्षीसँग भेट गर्न नदिएको र निजको एकाघरका पिता कन्हैयाप्रसाद चौधरीसँग भेट गरी सोधपुछ गर्दाखेरी छोरा हराएको हुनाले मैले रकम फिर्ता दिन सक्दैन । तपाईंहरु मेरो छोरालाई भेट गरी रकम र क्षतिपूर्ति फिर्ता लिनुहुन्छ भने आउँदै गर्नुस् म पछि भेट गराइदिन्छु भनी आलटाल भाखा मिति सारी भुलाई निज विपक्षी भूपेन्द्र चौधरीलाई निजको पिताले लुकाएको र पछि आउँदै गर्नुमात्र भनी भुलाई बसेको हुँदाखेरि निज विपक्षीले हाम्रो सो रकम ठगी खाने नियत गरेको हो भन्ने बुझिन आएकोले हामी पीडितहरु साह्रै नै अन्यायमा परी बाध्य भई जाहेरी दिन आएका छौं । निज विपक्षीलाई पक्राउ गरी निज विपक्षीको पिता कन्हैयाप्रसाद चौधरीलाई विभागमा छलफलको लागि भिकाई हाम्रो सो साँवा रकम र सो रकमको क्षतिपूर्ति वापत ५०% हर्जाना समेत दिलाई निज विपक्षीलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम हदैसम्मको सजाय गरिपाउँ भन्नेसमेत व्यहोराको जाहेरवालाहरु जीवन महर्जन, सुरज राउत, प्रियतम सिंह थापा, प्रकाश थापा मगर र सुनिल थापाले संयुक्त रुपमा वैदेशिक रोजगार विभाग समक्ष मिति २०६७/३/७ मा दिएको जाहेरी दर्खास्त ।

म जाहेरवाला प्रदिपकुमार गुरुङ्ग लगायत जीवन महर्जन, प्रियतम सिंह थापा, सुरज राउत र प्रकाश थापा मगरसमेतलाई विपक्षी भूपेन्द्र चौधरीले वैदेशिक रोजगारीको क्रममा सिंगापुरमा पठाइदिने बहानामा मिति २०६६/११/१८ मा नगद रकम ने.रु. १५,००,०००। (पन्ध्र लाख रुपैयाँ) बुझिलिई निज विपक्षी अपराधीले म पीडित प्रदिपकुमार गुरुङ्ग, प्रकाश थापा मगरसमेत ५ जनालाई विपक्षी भूपेन्द्र चौधरी र निजको पिता कन्हैयाप्रसाद चौधरीसमेतको मिलोमतोमा सो मुलुकमा पठाउनलाई विभिन्न किसिमको प्रलोभन र भुट्टा आश्वासनसमेत देखाई म पीडित प्रदिपकुमार गुरुङ्ग लगायत प्रकाश थापा मगरलाई काठमाडौं हुँदै भारतको नयाँदिल्ली, चेन्नई (मद्रास) हुँदै मलेशियासम्म पुर्‍याई मलेशियाबाट सिंगापुरसम्म नलगी मलेशियामा करिब १५ दिनसम्म राखी कुनै रोजगारी नदिलाई अलपत्रमा पारी त्यहाँबाट १५ दिनपछि स्वदेशमा फर्की आउनका लागि आफ्नो घरका परिवारहरुलाई खबर गरेपछि हवाई टिकट पठाइदिए अनुसार बल्लबल्ल स्वदेशमा फर्की आउन सफल भयौं । स्वदेशमा फर्की आइसकेपश्चात् निज विपक्षी र

निजको पिता कन्हैयाप्रसाद चौधरीसँग भेट गर्न गै बुझाएको रकम फिर्ता माग्न भनी पटक पटक जाँदाखेरि निज विपक्षी भूपेन्द्र चौधरीलाई भेट गर्न नदिएको र निजको एकाघरका पिता कन्हैयाप्रसाद चौधरीसँग भेट गरी सोधपुछ गर्दाखेरि छोरा हराएको हुनाले मैले रकम फिर्ता दिन सक्दैन । तपाइँहरु मेरो छोरालाई भेट गरेर रकम र क्षतिपूर्ति फिर्ता लिनुहुन्छ भने आउँदै गर्नुस् म पछि भेट गराइदिन्छु भनी आलटाल गरी भाखा मिति सारी भुलाई निज विपक्षी भूपेन्द्र चौधरीलाई निजको पिताले लुकाएकोले निज विपक्षीले उक्त रकम फिर्ता नगरी ठगी खाने नियत गरेकोले बाध्य भई जाहेरी दिन आएको छु । निज विपक्षीलाई पक्राउ गरी निज विपक्षीको पिता कन्हैयाप्रसाद चौधरीलाई विभागमा भिकाई म पीडित लगायत मेरो साथीहरूसँग बुझी लिएको उक्त साँवा रकम र सो रकमको क्षतिपूर्ति वापत ५०% हर्जाना समेत दिलाई वैदेशिक रोजगार ऐन नियमानुसार कारवाही गरिपाउँ भन्नेसमेत व्यहोराको जाहेरवाला प्रदिपकुमार गुरुङ्गले वैदेशिक रोजगार विभागसमक्ष मिति २०६८/३/२० मा दिएको जाहेरी दरखास्त ।

विपक्षीहरु भूपेन्द्र चौधरी र निजका पिता कन्हैयाप्रसाद चौधरीले प्रलोभन देखाई भुट्टा आश्वासन दिई वैदेशिक रोजगारका लागि सिंगापुर पठाइदिने भनी रकम र सक्कल राहदानी समेत लिई भारतको बाटो हुँदै जीवन महर्जन, प्रियतम सिंह थापा, प्रदिप गुरुङ्ग, प्रकाश थापा मगर र सुरज राउतलाई मलेशियासम्म लगी १५ दिनसम्म राखी म सुनिल थापालाई दिल्लीसम्म लगी अलपत्र पारेको र हामीहरुलाई वैदेशिक रोजगारका लागि भने अनुसारको रोजगारमा पठाउन नसकी हामीहरु आफ्नै प्रयासले स्वदेश फर्की आएकोमा निज अन्यायीहरूसँग हामीहरुको रकम फिर्ता माग्दा ३ महिनाभित्र फिर्ता गर्ने भनी मिति २०६६/११/१८ मा कागज समेत गरिदिएको र उक्त तोकिएको अवधिमा हामीहरुको रकम फिर्ता नगरी यी विपक्षीहरु फरार भएकाले हामीहरुले निजहरु उपर यस विभागमा उजुरी गरेका हौं । मलेशियासम्म लाने काम छोरा भूपेन्द्र चौधरीले गरेको हुनाले निजले नै कागज गरिदिएका हुन् । नेपालमा छोरालाई सहयोग गर्ने काम निजको बुबा कन्हैया चौधरीसमेतले गरेको हुनाले दुवै जनालाई हामीहरुले उजुरी गरेका हौं । विपक्षी भूपेन्द्र चौधरीले वैदेशिक रोजगारमा पठाइदिने भनी हामी उजूरकर्ता तथा पीडितहरु क्रमशः सुनिल थापाको रु. १ लाख, प्रियतमसिंह थापाको रु. २ लाख, प्रकाश थापा मगरको रु. ३ लाख, प्रदिप गुरुङ्गको रु. ३ लाख, जीवन महर्जनको रु. ३ लाख र सुरज राउतको रु. ३ लाख गरी जम्मा रु. १५ लाख रकम बुझिलिएका हुन् । हामी उजुरीकर्ता तथा पीडितहरु सबैजना इष्टभित्र नातेदार तथा साथीभाइ भएको र सबैजना सँगसँगै वैदेशिक रोजगारमा जान भनी गएको र साथीभाइहरुले

तिम्रै नाउँमा गर्न पर्छ भनी भनेकाले मेरो नाउँमा कागज गरेको हो भन्ने समेत व्यहोराको जाहेरवाला सुनिल थापाले अनुसन्धान अधिकृत समक्ष मिति २०६८/२/२२ मा गरेको बयान कागज ।

विपक्षी भूपेन्द्र चौधरीले जाहेरवालाहरुलाई वैदेशिक रोजगारको लागि सिंगापुर मुलुकमा काममा लगाइदिन्छु भनी भुट्टा आश्वासन दिई प्रलोभन देखाई रकम र पासपोर्ट लगायतका कागजातहरु बुझिलिई हामी जाहेरवालाहरुलाई मलेशियासम्म लगी भनेअनुसारको काममा नलगाई १५ दिनसम्म मलेशियामा राखी अलपत्र पारी हामीहरु आफ्नै प्रयासले स्वदेश फर्किआएको र स्वदेश फिर्ता भएपश्चात रकम फिर्ता माग्दा रकम समेत फिर्ता नगरी ठगी गरेकोले विपक्षी भूपेन्द्र चौधरीसमेतलाई पक्राउ गरी कानूनबमोजिम कारवाही गरी हामी जाहेरवालाहरुको विगो हर्जाना दिलाई भराई पाउँ भनी उजूरी परेकोमा प्रतिवादी भूपेन्द्र चौधरी र कन्हैयाप्रसाद चौधरीका नाउँमा पक्राउ पूर्जी जारी भएकोमा निजहरु पक्राउ नपरी फरार रहेकाले प्रतिवादी भूपेन्द्र चौधरी तथा निजका एकासगोलका पिता कन्हैयाप्रसाद चौधरीले उजूरीकर्ताहरुलाई उजूरीमा उल्लेख भएअनुसार वैदेशिक रोजगार गर्ने इजाजत पत्रसमेत नलिई वैदेशिक रोजगारका लागि सिंगापुर मुलुकमा पठाइदिने भनी रकम लिई कागजसमेत गरिदिई भारतको बाटो हुँदै मलेशियासम्म लगी अलपत्र पारी भनेअनुसारको वैदेशिक रोजगारमा नपठाई ठगी गरेको कुरा मिसिल संलग्न लिखत कागज, जाहेरीसाथ पेश भएका उजूरीकर्ताहरुले मलेशियासम्मको हवाई यात्रा गरेको हवाई टिकटहरु, पेश भएका भिषा पेपरहरु, राहदानीमा लागेको अध्यागमन कार्यालयको प्रस्थान एवं आगमनको स्टिकर छापहरु तथा जाहेरवाला सुनिल थापाले अनुसन्धानको क्रममा गरेको बयान कागज र जाहेरी व्यहोरा समेतबाट पुष्टि हुन आएकोले निज प्रतिवादीहरुको उक्त कार्य वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ विपरीतको कसूर हुँदा निज प्रतिवादीहरु भूपेन्द्र चौधरी र कन्हैयाप्रसाद चौधरीलाई सोही ऐनको दफा ४३ बमोजिम हदैसम्म सजाय गरी जाहेरवालाहरुबाट लिएको लिखत तथा उजूरी दावी अनुसारको रकम रु. १५,००,०००। (पन्ध्र लाख रुपैयाँ) र सोको ५०% ले हुने हर्जाना रु. ७,५०,०००।- (सात लाख पचास हजार रुपैयाँ) समेत जम्मा रु. २२,५०,०००।- (बाइस लाख पचास हजार रुपैयाँ) जाहेरवालाहरुलाई तपसीलबमोजिम दिलाई भराई दिन माग दावी लिई वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणसमक्ष मिति २०६९/३/२५ मा पेश गरिएको अयिभोग पत्र ।

मिति २०६७/३/७ र मिति २०६८/३/२० को जाहेरी व्यहोरा देखें, सुनें । जाहेरी व्यहोरा

अनुसार मैले मबाट छुटिसकेको छोरालाई लुकाएको होइन । जाहेरीसाथ पेश भएको मिति २०६६/११/१८ को सक्कल लिखतमा मैले कतै पनि सही गरेको छैन, मेरो व्यहोरा पनि छैन । मिति २०५८ साल असोजमा मैले छोरालाई अंशवण्डा पारित गरी अलग भै सकेको हुँदा यो उजुरीमा मेरो नाम त्यसै समावेश भएको हो । जाहेरवालाहरुबाट मैले कुनै प्रकारको व्यवहार गरेको छैन । मेरा ४ भाइ छोरारु सबै छुट्टिई अलग भिन्न भएको प्रमाण स्वरूप मालपोत कार्यालय नवलपरासीबाट पारित वण्डापत्रको प्रमाणित फोटोकपि पेश गर्दछु । म उपरको जाहेरी भुट्टा हो । म जाहेरवालाहरुलाई चिन्दिन भूपेन्द्रलाई मैले लुकाएको भन्ने आरोप भुट्टा हो । म उपर किन पोल गरे निजहरु नै जानुन् । मलाई यस सम्बन्धमा केही थाहा छैन । भूपेन्द्रले जाहेरवालाहरुबाट रकम लिए नलिएको बारे मलाई थाहा भएन । मलाई पोल गर्नुको कुनै कुरा मलाई थाहा भएन । जाहेरीसाथ पेश भएका सक्कल लिखत लगायत अन्य कागजात बारेमा मलाई थाहा भएन । सुनिल थापाको म उपरको बयान भुट्टा हो । अभियोग माग दावीबमोजिम मैले कुनै केही काम गरेकै होइन । छुट्टि भिन्न भै बसेको छोराको कारोवार बारे मलाई थाहा भएन । मेरो यसमा कुनै संलग्नता छैन । म दोषी होइन । जाहेरवालाहरुलाई कसले विदेशमा लगी अलपत्र पारे मलाई थाहा छैन भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीले वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणसमक्ष मिति २०६९/१०/१८ मा गरेको बयान ।

प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीले मैले अभियोग माग दावीबमोजिमको कुनै काम गरेको छैन, जाहेरीसाथ पेश भएको मिति २०६६/११/१८ को लिखतमा मैले कुनै सही गरेको छैन, मेरो व्यहोरा पनि छैन । मबाट छुटिसकेको छोरा प्रतिवादी भूपेन्द्र चौधरीलाई मैले लुकाएको छैन भनी आरोपित कसूरमा पूर्ण रुपले इन्कार रही बयान गरेको छ । जाहेरवालाहरुले पेश गरी मिसिल संलग्न रहेको मिति २०६६/११/१८ को सक्कल लिखत हेर्दा सो लिखत यी प्रतिवादीले गरिदिएको देखिँदैन भने जाहेरवालाहरुलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाउन भनी यी प्रतिवादीले रकम बुझलिएको भन्ने व्यहोरा उल्लेख भएको पाइँदैन । जाहेरवालाहरुले आफ्नो जाहेरी दरखास्तमा आफूहरु वैदेशिक रोजगारीमा जाने प्रयोजनार्थ यी प्रतिवादीलाई रकम बुझाएको भनी कहीं कतै उल्लेख गरेको देखिएन । अतः यी प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीले आरोपित कसूर गरेको रहेछ भनी विश्वास गर्ने आधार प्रमाणहरु मिसिल संलग्न तत्काल प्राप्त प्रमाणहरुबाट नदेखिएकोले मुलुकी ऐन, अ.बं. ११८ नं. को देहाय ५ र १० को अवस्था विद्यमान नदेखिँदा पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरेबमोजिम हाल मुद्दाको पुर्पक्षका लागि अ.बं. ४७ नं. अनुसार साधारण तारेखमा राख्नु

भन्ने समेत व्यहोराको वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट मिति २०६६/१०/१८ मा भएको थुनछेक आदेश ।

मिति २०६६/११/१८ को कागज देखें, सुनें, व्यहोरा ठीक साँचो हो । म र अन्य साथीहरु जीवन महर्जन, प्रकाश थापा मगर, प्रियतम सिंह थापा, सुरज राउत र सुनिल थापालाई वैदेशिक रोजगारीमा सिंगापुर पठाइदिन्छु भनी प्रतिवादीमध्येका भूपेन्द्र चौधरीले ६ जनाको जम्मा रकम रु. १५,००,०००/- (पन्ध्र लाख रुपैयाँ) लिएको हो । मेरो रकम रु. ३,००,०००/- हो । उक्त रकम मैले ललितपुर पुल्चोकको नविल बैंकअगाडि प्रतिवादी भूपेन्द्र चौधरीका हातमा नगदैं दिएको हुँ । त्यसको छुट्टै लिखत कागज छैन । उल्लिखित ६ जनाको संयुक्त रु. १५,००,०००/- को मिति २०६६/११/१८ को सक्कल लिखत कागज मिसिल संलग्न नै छ । मेरो पासपोर्ट मसँगै छ । डिमाण्ड लेटर देखाएको कारणले सोही विश्वासको आधारमा रकम दिएको हुँ । मिति २०६८/३/२० को जाहेरीमा उल्लिखित व्यहोरा ठीक साँचो हो । सिंगापुरको लिटल इण्डिया भन्ने ठाउँको सिटी महल कम्पनीमा १००० देखि १२०० सिंगापुर डलर तलब तथा लजिङ फुडिङ फ्रि पाउने गरी जान लागेको हुँ भन्ने समेत व्यहोराको जाहेरवाला प्रदिपकुमार गुरुङले वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणसमक्ष मिति २०७०/२/१ मा गरेको बकपत्र ।

मिति २०६६/११/१८ को कागज देखें, सुनें, व्यहोरा ठीक साँचो हो । म र अन्य साथीहरु जीवन महर्जन, प्रकाश थापा मगर, प्रियतम सिंह थापा, सुरज राउत र प्रदिपकुमार गुरुङलाई वैदेशिक रोजगारीमा सिंगापुर पठाइदिन्छु भनी प्रतिवादीमध्येका भूपेन्द्र चौधरीले ६ जनाको जम्मा रकम रु. १५,००,०००/- लिएको हो । मेरो रकम रु. १,००,०००/- मात्र हो । उक्त रकम मैले नयाँदिल्लीमा प्रतिवादी भूपेन्द्र चौधरीका हातमा नगदैं दिएको हुँ । त्यसको छुट्टै लिखत कागज छैन । उल्लिखित ६ जनाको संयुक्त रु. १५,००,०००/- को मिति २०६६/११/१८ को सक्कल लिखत कागज मिसिल संलग्न नै छ । मेरो पासपोर्ट मसँगै छ । डिमाण्ड लेटर देखाएको कारणले सोही विश्वासको आधारमा रकम दिएको हुँ । मैले विभागमा मिति २०६८/२/२२ मा गरेको कागजको व्यहोरा ठीक हो । मिति २०६७/३/७ को जाहेरीमा उल्लिखित व्यहोरा ठीक साँचो हो । सिंगापुरको लिटल इण्डिया भन्ने ठाउँको सिटी महल कम्पनीमा १००० देखि १२०० सिंगापुर डलर तलब तथा लजिङ फुडिङ फ्रि पाउने गरी जान लागेको हुँ भन्ने समेत व्यहोराको जाहेरवाला सुनिल थापाले वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणसमक्ष मिति २०७०/२/१ मा गरेको बकपत्र ।

मिति २०६६/११/१८ को कागज देखें, सुनें, व्यहोरा ठीक साँचो हो । म र अन्य साथीहरु जीवन महर्जन, प्रदिपकुमार गुरुङ, प्रियतम सिंह थापा, सुरज राउत र सुनिल थापालाई वैदेशिक रोजगारीमा सिंगापुर पठाइदिन्छु भनी प्रतिवादीमध्येका भूपेन्द्र चौधरीले ६ जनाको जम्मा रकम रु. १५,००,०००/- लिएको हो । मेरो रकम रु. ३,००,०००/- मात्र हो । उक्त रकम मैले नयाँदिल्लीमा प्रतिवादी भूपेन्द्र चौधरीका हातमा नगदै दिएको हुँ । त्यसको छुट्टै लिखत कागज छैन । उल्लिखित ६ जनाको संयुक्त रु. १५,००,०००/- को मिति २०६६/११/१८ को सक्कल लिखत कागज मिसिल संलग्न नै छ । मेरो पासपोर्ट मसँगै छ । डिमाण्ड लेटर देखाएको कारणले सोही विश्वासको आधारमा रकम दिएको हुँ । सुनिलले विभागमा मिति २०६८/२/२२ मा गरेको कागजको व्यहोरा साँचो हो । मिति २०६७/३/७ को जाहेरीमा उल्लिखित व्यहोरा ठीक साँचो हो । सिंगापुरको लिटल इण्डिया भन्ने ठाउँको सिटी महल कम्पनीमा १००० देखि १२०० सिंगापुर डलर तलब तथा लजिङ फुडिङ फ्रि पाउने गरी जान लागेको हुँ भन्ने समेत व्यहोराको जाहेरवाला प्रकाश थापा मगरले वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणसमक्ष मिति २०७०/२/१ मा गरेको बकपत्र ।

प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीले जाहेरवालाहरु ६ जनालाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउँछु भनी रकम लिई ठगी गरेको होइन । निज कसैलाई ठगी गरेर हिँड्ने स्वभावको मानिस पनि होइन । मुख्य विपक्षी बनाइएका प्रतिवादी भूपेन्द्रप्रसाद चौधरीका बाबु भएका नाताले बाबुलाई समेत पोल्दा रकम उठाउन सकिन्छ भनी मिलोमतो छ भनी उल्लेख गरेका होलान् । तर निज प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीको यस विषयमा कुनै संलग्नता छैन । निजलाई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धमा केही थाहा पनि छैन । निज वैदेशिक रोजगारमा मानिसहरु पठाउन सक्ने हैसियतका मानिस होइनन् । निजलाई जाहेरवालाहरुले एकीनसाथ पोलसमेत गरेका छैनन् । निजले जाहेरवालाहरुबाट कुनै रकम लिएका छैनन् । भूपेन्द्रका बाबु भएको नाताले मात्र निज उपर अभियोग लगाइएको हुँदा निजलाई अभियोग दावीबमोजिमको सजाय हुनुपर्ने होइन, सफाई पाउनु पर्छ भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीका साक्षी घनश्याम आलेले वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणसमक्ष मिति २०७०/२/१ मा गरेको बकपत्र ।

प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीले जाहेरवालाहरु ६ जनालाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउँछु भनी रकम लिई ठगी गरेको होइन । मुख्य विपक्षी बनाइएका प्रतिवादी भूपेन्द्रप्रसाद चौधरीका बाबु भएका नाताले बाबुलाई समेत पोल्दा रकम उठाउन सकिन्छ मिलोमतो छ भनी उल्लेख

गरेका होलान् । तर निज प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीलाई वैदेशिक रोजगार सम्बन्धमा केही थाहा छैन । निज वैदेशिक रोजगारमा मानिसहरु पठाउन सक्ने हैसियतका मानिस होइनन् । निजलाई जाहेरवालाहरुले एकीनसाथ पोलसमेत गरेका छैनन् । निजले जाहेरवालाहरुबाट कुनै रकम लिएका छैनन् । भूपेन्द्रका बाबु भएको नाताले मात्र निज उपर अभियोग लगाइएको हुँदा निजलाई अभियोग दावीबमोजिमको सजाय हुनुपर्ने होइन, सफाई पाउनु पर्छ भन्नेसमेत व्यहोराको प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीका साक्षी तिलबहादुर भोडी मगरले वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण समक्ष मिति २०७०/२/१ मा गरेको बकपत्र ।

प्रतिवादी भूपेन्द्रप्रसाद चौधरीले वैदेशिक रोजगार व्यवसाय गर्न इजाजत नलिएको कुरामा विवाद नहुँदा यी प्रतिवादी सफाइको सबूद पेश गर्न पाएको म्यादमा उपस्थित नभएको, यी प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगारमा पठाइदिने भनी जाहेरवालाहरुबाट फरक फरक दरमा रु. १५,००,०००/- लिई सिंगापुर पठाइदिने भनी मलेशिया पुर्‍याएको तथ्यसमेत जाहेरी, रकम बुझेको लिखत, जाहेरवालाहरुको राहदानीमा लागेको मलेशिया क्वालालाम्पुर एयरपोर्टको अध्यागमन कार्यालयको छाप र टिकटहरु समेतका कागजातहरुबाट देखिएकोले यी प्रतिवादीले वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ अन्तर्गतको कसूर गरेको पाइयो । यी प्रतिवादीले बिना इजाजत वैदेशिक रोजगारमा जाहेरवालाहरुलाई सिंगापुर पठाइदिने भनी मलेशियासम्म पुर्‍याएको देखिँदा निज प्रतिवादी भूपेन्द्रप्रसाद चौधरीलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम ३।०।० (तीन वर्ष) कैद र रु. ३,००,०००/- (तीन लाख रुपैयाँ) जरिवाना हुने र जाहेरवालाहरुले लिखत बमोजिमको रु. १५,००,०००/- (पन्ध्र लाख रुपैयाँ) र सोको ५०% ले हुने रकम रु. ७,५०,०००/- (सात लाख पचास हजार) समेत जम्मा रु. २२,५०,०००/- (बाइस लाख पचास हजार) हर्जाना वापत प्रतिवादी भूपेन्द्रप्रसाद चौधरीबाट भरी पाउने ठहर्छ । अर्का प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीले सबूद प्रमाणको अभावमा आरोपित कसूरबाट सफाई पाउने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणको मिति २०७०/२/१९ को फैसला ।

प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीले कसूर गरेमा इन्कार रही बयान गरेतापनि निज समेतको संलग्नतामा प्रतिवादी भूपेन्द्र चौधरीले जाहेरवाला/पीडितहरुसँग रु. १५,००,०००/- लिई मलेशियासम्म पुर्‍याई वैदेशिक रोजगारमा नपठाई कसूर गरेकोमा निज भूपेन्द्र चौधरीलाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ४३ बमोजिम वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट सजाय गरिएकोमा सो कार्यमा सहयोगीको निर्वाह गर्ने प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीलाई सफाई दिने

ठहर गरी भएको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा निजको हकमा सो फैसला बदर गरी अभियोग माग दावी बमोजिम प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीलाई सजाय गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको वादी नेपाल सरकार तर्फबाट यस अदालतमा परेको पुनरावेदन पत्र ।

नियमबमोजिम साप्ताहिक एवं दैनिक पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेश भएको प्रस्तुत मुद्दाको पुनरावेदन सहितको मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गरी वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट मिति २०७०/२/१९ मा प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीले सफाई पाउने ठहरी भएको फैसला मिले नमिलेको के रहेछ, सोही विषयमा निर्णय दिनुपरेको छ ।

यसमा प्रतिवादीहरू कन्हैयाप्रसाद चौधरी र भूपेन्द्रप्रसाद चौधरीले जाहेरवालाहरूसँग रु. १५,००,०००/- लिई निजहरूलाई मलेसियासम्म लगी वैदेशिक रोजगारमा नपठाई वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० र ४३ नं. विपरीतको कसूर गरेकाले प्रतिवादीहरूलाई सोही ऐनको दफा ४३ बमोजिम सजाय गरी विगो र सोको ५०% ले हुने हर्जाना समेत रु. २२,५०,०००/- जाहेरवालाहरूलाई प्रतिवादीबाट भराई पाउँ भन्ने अभियोग माग दावी भएकोमा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट मिति २०७०/२/१९ मा प्रतिवादी मध्येका भूपेन्द्रप्रसाद चौधरीले अभियोग दावी बमोजिमको कसूर गरेको ठहराई अर्का प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीले सफाई पाउने ठहरी फैसला भएकोमा वादी नेपाल सरकारका तर्फबाट प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीलाई समेत अभियोग दावी बमोजिम नै सजाय गरिपाउँ भनी यस अदालतमा पुनरावेदन परी निर्णयार्थ पेश हुन आएको देखियो ।

प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरी समेतको मिलेमतोमा निजको छोरा भूपेन्द्रप्रसाद चौधरी र निज कन्हैयाले जाहेरवालाहरूबाट रु. १५,००,०००/- लिई वैदेशिक रोजगारका लागि सिंगापुर नपठाई मलेसियासम्म पुर्‍याई अलपत्र पारेकाले प्रतिवादी मध्येका भूपेन्द्रप्रसाद चौधरीलाई अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरी प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीलाई सफाई दिएकाले निजलाई समेत अभियोग माग दावी बमोजिम नै सजाय गरिपाउँ भन्ने पुनरावेदन जिकीरतर्फ विचार गर्दा, प्रतिवादी भूपेन्द्रप्रसाद चौधरीले निजको पिता कन्हैयाप्रसाद चौधरीको मिलेमतोमा जाहेरवालाहरूबाट रु. १५,००,०००/- लिई वैदेशिक रोजगारका लागि सिंगापुर नपठाई मलेसियासम्म पुर्‍याई अलपत्र पारेकाले त्यहाँबाट फर्की आएपश्चात प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीले आफ्नो छोरा भूपेन्द्रलाई लुकाई रकम फिर्ता गर्न आलटाल गरेकाले निजलाई समेत कार्यवाही गरिपाउँ भन्ने जाहेरी दर्खास्त भएकोमा प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरी समेत उपर

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १०, ४३ नं. विपरीतको कसूरमा ऐ. ४३ नं. बमोजिम सजाय गरिपाउँ भन्ने अभियोग पत्र दायर भएको देखिन्छ । प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरी वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई मैले मेरो छोरालाई लुकाएको छैन र जाहेरी साथ पेश गरेको मिति २०६६/११/१८ को सक्कल लिखतमा मैले सही गरेको पनि छैन र मैले जाहेरी बमोजिमको कुनै कसूर गरेको छैन भनी कसूर गरेमा इन्कार रही बयान गरेको देखिन्छ । जाहेरवालाहरु प्रदिपकुमार गुरुङ्ग, सुनिल थापा, प्रकाश थापा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणमा उपस्थित भई बकपत्र गर्दा लिखतमा उल्लेख गरे बमोजिमको सबै रकम प्रतिवादी भूपेन्द्र चौधरीलाई बुझाएका हुँ । मिति २०६६/११/१८ को संयुक्त लिखत कागज पनि निज भूपेन्द्रबाटै गराएका हुँ भनी उल्लेख गरेको देखिन्छ । त्यसैगरी प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीका साक्षीहरु तिलबहादुर भेडी मगर र घनश्याम आलेले जाहेरवालाहरुलाई वैदेशिक रोजगारका लागि विदेश पठाउने कार्यमा प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीको कुनै संलग्नता छैन । बाबुलाई विपक्षी बनाएमा रकम उठाउन सकिन्छ भन्ने उद्देश्यले बाबु समेतको मिलोमतो छ भनी जाहेरी दिएका हुन् । प्रतिवादीले अभियोग दावी बमोजिमको कुनै कसूर गरेका छैनन् भनी बकपत्र गरेको देखिन्छ । यसरी जाहेरवालाहरु स्वयंले अदालतमा बकपत्र गर्ने क्रममा प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीको संलग्नता रहेको भनी उल्लेख नगरेको र मिसिल संलग्न रहेका अन्य लिखत प्रमाण समेतबाट यी प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीको मिलोमतो एवं संलग्नता रहे भएको पुष्टि हुन नसकेको स्थितिमा निज प्रतिवादीलाई अभियोग दावी बमोजिमको कसूरदार ठहराउन मिलेन ।

अतः माथि विवेचित तथ्यगत आधार समेतबाट यी प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरी निर्दोष रहेको अवस्थामा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट प्रतिवादी कन्हैयाप्रसाद चौधरीलाई सबूद प्रमाणको अभावमा अभियोग दावी बमोजिमको कसूरबाट सफाई दिने ठहराएको मिति २०७०/२/१९ को फैसला मिलेको देखिँदा सदर हुने ठहर्छ । वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकीर पुग्न सक्दैन । दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत :- कमलप्रसाद ज्ञवाली
(रा.प.द्वितीय)

कम्प्युटर गर्ने :- कल्पना बर्तौला
इति सम्वत् २०७१ साल वैशाख ४ गते रोज ५ शुभम्